

NÉPSZAVATUL

ELŐFIZETÉSI ÁRA
A kiadóhivatalban átvéve.
Egész évre 10 k.
Negyedévre 4 "
Helyben házhoz hordva:
Egész évre 20 kor.
Negyedévre 5 "
Vidékre postán szállítva:
Egész évre 24 kor.
Negyedévre 6 "
Egyes szám ára 8 fillér.

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, ahétfő és
Ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 8.

A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők.

XX. évfolyam 248. szám.

Nagyvárad.

Vasárnap 1914 Október 25.

Orgyilkosok - ellenünk.

A Népszava vagy 8-10 nap előtt vezércikkben adott kifejezést elismerésének a derék, szeretetreméltó oroszok iránt, akik igazi kulturlények, természetesen a világboldogító szociáldemokrácia hatása alatt.

Valamikor, még jól emlékezünk rá, a magyar fajt kulturbestiának címezték, a Népszavához igen közel álló berkekből. A magyar tehát kulturbestia egyes, itt tenyésző firmáknak, de az orosz, a máramarosi fosztogató, a rahói gyujtogató, a debreceni bombaküldő, a magyar államiság legfőbb veszedelme, a királygyilkosok cinkosa — az orosz kulturlény. Szociáldemokrata kulturlény.

Ennek a kulturlényiségnek újabb bizonyosságát adták az oroszok. Megint írhat vezércikket Bokányi lapja.

Az oroszok bérnyilkosokat küldtek egyik hadvezérünk ellen. Nyolcvanezer rubelt ígértek annak, aki nem harcban, nyíltan, hanem oroszva, alattomosan, gyáván meggyilkolja a magyar és osztrák seregek egyik fővezérét.

Hogy ez micsoda aljas banditatempó, ahhoz nem kell sok magyarázat.

Nekünk magyaroknak közvetlenül a háboru kitörése előtt kezeink közt volt Putnik vajda, a szerb hadsereg vezérkari főnöke. Feltartóztattuk s ezzel megmutattuk, hogy fogságba vethetők. Senki sem tehetett volna érte szemrehányást, akkor már küszöbön állott a háboru s Oroszország már június óta

mozgósított. Mégis felülkerekedett a szinte túlzásba vitt magyar lovasgiasság: a szerb vezérkar főnökét szalonkocsiban küldtük haza. Talán úgy befelé egy kis lenézés is volt ebben a hazaexpediálásban: csináljon a vén vajda a nyavalyás komitácsival, amit tud, a többit pedig csak bizza ránk.

Vajjon így bántak volna-e a Népszava „kultur“-oroszai a mi vezérkari főnökünkkel? Hiszen még a lembergi gör. kath. érseket, a békés papot is Szibériába hurcolták! Seregeink fővezérei ellen pedig, akikkel nyílt harcban nem

birnak megmérkőzni, orgyilkosokat küldenek.

Isten nem engedte, hogy az egészen balkáni izü merénylet sikerüljön. De az esetből levonhatja a tanulságot mindenki. Az undorító pedig az egészben csak az, hogy délen és északon egyforma hitvány ellenségekkel van dolgunk. Délen is orgyilkosok, északon is orgyilkosok. S a legundokabb, hogy az efféle fajzatnak nálunk is akadnak vezércikkben áradozó magasztalói.

Sok álarc lehull ezekben a vilámterhes napokban. De annál tisztábban ragyog az igaz emberek igaz ügye — s annak végre is győznie kell!

Tudósításaink a következőket jelentik:

Grosz merénylet egyik csapatvezérünk ellen.

Budapest, október 24. A Magyar Távirati Iroda jelenti a sajtószállásról: *Az orosz hadviselés módszerének újabb illusztrációjául szolgálhat a következő hír, amely a legmegbízhatóbb forrásból származik.*

Az oroszok csapatvezéreink egyikének elfogására vagy megölésére 80,000 rubelnyi díjat tűztek ki. Ebből magyarázható az illető parancsnok ellen intézett merénylet, amely szerencsére megghiúsult. (Miniszerelnökségi sajtóosztály.)

Az oroszok feladják Varsót.

Budapest, október 24. (Saját tud. táv.) A. M. T. 1.-nak jelentik Krakóból: *A Glas Narodna jelenti, hogy az oroszok nagy sietséggel vonulnak vissza a varsói Visztula hídon a Visztula jobbpartjára. Ebből következik, hogy az oroszok a varsó-ivangorodi vonalat s így Varsót is feladni készülnek. A Varsótól 12 kilométerre fekvő Truszkovot elfoglalták.*

Három napos harc után szétvert szerb- és montenegrói csapatok.

Budapest, október 24. (Hivatalos jelentés.) A szerb- és montenegrói erőket, melyek annak idején behatoltak Kelet-Bosznia dél-keleti határrészein — ahonnan csapataink elvenattak — és az ottani muzulmán lakosságot fosztogatták, s a gyilkosok féktelen

Hősapkák és kézvédők.

Dr. Miskolczy Ferencné ömeltósága megbízásából értesitem a nagyérdemű hölgy közönseget, hogy a Vörös Kereszt céljaira szükséges **kötőgyapju-fonalak** mennyiségben megérkeztek, melyeket a jótékony cél érdekében különként 10, 12 és 14 koronáért árusítok. **Czillér Imre.**

hordáját rájuk szabadították, e hó huszonkettedikén három napi ekkeseredett harc után a mora—rogaticai ut mindkét oldalán **megvertük és gyors visszavonulásra kényszerítettük.** Ezen ütközet részletei, melyben csapataink páratlan hősiességgel harcoltak és az ellenséget több egymás mögött fekvő megerősített állásból szuronnal ismételt kiűzték, a még folyamatban levő további hadműveletekre való tekintettel a legközelebbi jelentéstételig nem közöltek. Potiorek s. k., tábornagy. (A miniszterelnökség sajtóosztályától.)

Az oroszok municiót szállítanak Szerbiának.

Ruscsuk, október 24. Tegnap éjjel tizenegy órakor Sefcsenkov, Prusz, Bolgária, Románia, Srbia, Graf Ignatiev, St. Georgi és a Polakov nevű dunai vontatógőzösök huszonhárom uszályal, megrakva élelmiszerekkel, municióval és fegyverrel, Ruscsukon át Szerbia felé haladtak. A Bolgária hajó fel van fegyverezve és páncélvértel van ellátva, mert bizonyosra veszik, hogy a két osztrák-magyar monitor, amely Widdin környékén cirkál, megtámadja őket.

Az európai Duna-konvenció értelmében hadiáru a Duna közepén szállítható olyképpen, hogy a nem hadviselő országoknak nincs joga azt feltartóztatni. Lefoglalni csak abban az esetben lehet, ha semleges kikötőben kiköt. (Pol. Hir.)

Harcaink Szerbiában.

Szófia, október 24. Nisből érkező jelentések hirül adják, hogy az osztrák-magyar csapatok újból megtámadták a szerb hadállásokat Gucsevónál, Losnicától délre a 708. számú cote mellett. A Száva folyó mentén Mitrovicánál (maga a szerb hivatalos jelentés mondja ezekkel a szavakkal) az osztrák- és magyar csapatoknak szerencsés tűzérési pozícióból sikerült gyilkos ágyutüz alá fogni a Zassovicától nyugatra a

prijeki uton felállított szerb csapatokat.

Ugyancsak a szerb hivatalos jelentés közli azt is, hogy a bjezsainai hegyoldalról az osztrák és magyar csapatok erős ágyutüzet zúdítottak a Topcsiderre, továbbá a Száva és a Duna partjára Belgrádnál. Egy monitorunk e közben Zimony felé tüzelt a szerb hadállásokra és a tüzelés hatása igen nagy volt, úgy hogy szerb részről nehéz ágyúkkal próbálták elhallgattatni, de a monitor ez elől eltűnt. A front többi részén esemény nem igen volt. (Pol. Hir.)

Tizenhárom elsüllyesztett angol gőzös.

Berlin, október 24. (Magyar Távirati Iroda.) A Wolf-ügynökség jelenti: A Reuter ügynökség 23-iki kelettel a következő táviratot kapta Las-Palmasból:

A Krefeld német gőzös befutott Teneriffába, fedélzetén annak a tizenhárom brit gőzösnek legénységével, amelyeket a Karlsruhe német cirkáló az Atlanti oceánon elsüllyesztett és amelyeknek ürtartalma 60000 tonna volt.

Eltűnt angol tengeralattjáró.

London, október 24. (M. T. I.) Az angol admirális közlése, hogy az E 3. tengeralattjáró angol naszád hosszabb idő óta eltűnt. Attól félnek, hogy az Északi-tengerben elsüllyedt.

Elsüllyedt norvég gőzös.

Krisztlania, október 21. (M. T. I.) A Heimland norvég gőzös Antwerpenből Angliába menet elsüllyedt. A legénységet megmentették.

Az olaszok Anglia terveiről.

Róma, október 24. (M. T. I.) Repyngton ezredesnek a Timesben megjelent fejtege-

getéseire a Tribuna megjegyzi, hogy az angol hadsereg szervezésének nehézségei igen jelentékenyek és hogy egy hadsereget nem lehet improvizálni. A történelem tanulsága szerint az ilyen vállalkozások még sohasem sikerültek. Ha mindjárt Angliában nincs is hiány emberekben és felszerelésekben, a tábori útegek mindenesetre nehezebben szerezhetők be. Ezt úgy lehetne csak elérni, ha Franciaország rendelkezésére bocsátaná az ő kitűnő 65 mm. ágyúit, míg Anglia nehéz ágyúkat adna a franciáknak. A legnagyobb baj a tisztihány. Az a feladat, hogy nagyobb angol csapatokat kellene a kontinensre szállítani, Angliát nehéz dilemma elé állítja.

Négymillió embert állítunk fegyverbe.

Bécs, október 24. (Magyar Távirati Iroda.) A Kölnische Zeitung foglalkozik azzal a hírrel, hogy Anglia egymillió 200.000 embert képez ki s azt mondja, hogy ez a hír magában véve is nagyon valószínűtlen. Emberekben ugyan nem volna hiány, mert ez idő szerint elég a munkanélküli Angliában, de hiányzik a kioktató személyzet és főként a felszerelés. Az angol lapok azt írják, hogy az angol hadseregnek ez a zöme a jövő év őszére a harctéren lesz. Ezzel szemben Németországban és Ausztria-Magyarországban az önkéntesek folyton jelentkeznek, a német birodalomban két millió, Ausztriában és Magyarországon pedig egy és negyedmillió ember áll készenlétben. Ehez hozzájön az 1914. évi német és osztrák-magyar ujonclétszám, ami további egy millió embert jelent s amidőn ez év október 1-én csak egyrészt állítottak sor alá. Az állítólagos 1,200.000 angollal szemben tehát Németországban és Ausztria-Magyarországban négy és egynegyed millió ember áll.

Az éhező lakosság tüntet Párisban.

Berlin, okt. 24. (Magyar Távirati Iroda.) Rosendaalból táviratozzák a Lokalanzeigernek: Sembat és Guesde szociálista minisz-

TALÁLKOZÁS.

Egyhangu zugással, fáradt nagy szemekben esett az eső. A század azonban nyugodtan menetelt előre, mintha csak a jó Isten áldott fényes napja ragyogott volna felettük édes melegséggel, biztató sugárzással.

A kapitány mindegyre körül nézett, mintha helyet akarna keresni a hatalmas pusztaságban a letelepedésre. Végre kiadta a vezényszót. A század megállott s a menetléstől kimelegedett fiuk a csipősen hideg levegőben kisebb-nagyobb csoportokban hozzáfogtak a reggelizéshez.

Persze nem tejeskávét.

Pedig egyik-másik tejeles száju gyermekembernek, de jól esett volna.

Különösen annak a kis tanítónak, akit édes anyja még a vasutnál, a bucsuzáskor is őrizetére bízott, a nagy bajuszu, komoly kollegák oltalmába ajált. Mint mikor egy féltett, kicsi gyermeket a szomszédba engedünk át jól felöltöztetve, biztos őrizet mellett.

A tanító ur lányos, hamvas arca most is üde rózsaszínre szinesedett a friss reggeli

levegőben. Kék szeme szögletében még ott ült az éjszakai mély álom bágyadt fénye. Szelíd, mosolygó, szőke arcán az a végtelen nyugalom ömlött el, mit csak a gondtalan, semmiről sem tudó kicsi gyermeknél, vagy tökéletes hittel teljes embereknél lehet megtalálni.

Hiszen az is volt ő, gyermek és hívő.

A mint megálltak pihenni, mintha a nap is kíváncsi lett volna erre a bátor csapatra, — amelyik nevető lelkesedéssel megy a tűzbe, ezer halálba gyermek korról, öreg hittel — lassan kuszott át az ezüstszürke fellegeken és ragyogva tört meg tündöklő sugaraival a kristály cseppekben, melyek mind ritkábbak lettek, végül egészen elmeradtak.

Az egyik vitéz inderkedve szólott Pálnak, a lányos képű tanítónak:

— Ilyen selyem urfiakat, gyöngye anyámszony katonákat minek is hoznak ide kö-zénk? Hogy mertél velünk jönni?

Pál mosolygott és egyszerűen felelt:

— Mert azt tanítom otthon az iskolám-

ban a gyermekeimnek, hogy két szent dolog van a világon: Isten és a haza.

— Hogy hinnék el ezt ezután is nekem, ha tudnák, hogy ölbetett kezekkel ültem nyugodtan, mikor a szent dolog megmentéséről volt szó.

— Eljött a falumból a legutolsó szolgálégy is s én a népnevelő, a szent ideálok tanítója maradtam volna otthon?

Lángoló arccal és ragyogó szemekkel beszélt, de egyszerre szinte elcsuklott hangja és nagyon halkán, elmélázva mondta csak úgy maga elé:

— Pedig a bátyámtól még el se bucsuzhattam.

A vitézek elhallgattak, mindnyájuk arcán végig suhant valami árnyék, mindenkinek maradt otthon még valaki kedvese, akitől el sem bucsuzhatott talán.

Ez a lelkiállapot azonban nem tartott sokáig, az élet gyorsan forduló kaleidoszkopja már új képet vetett eléjük.

A láthatáron szürke folt tűnt fel, mely egyre jobban közeledett. Abból az irányból, amelyikből ők jöttek.

Gyapju szövetek legujabb kivitelben

Gyapju szövetek legnagyobb választékban

Gyapju szövetek legolcsóbban

szigorú szabott

árak mellett

szerezhetjük be

Zauderer

kelozsvári posztó áruház fiók.

Nagyvárad, Zöldfa-utca 1.

Telefon: 11—15.

terek nagyon megjárták, mikor legutóbb Párisban voltak. Elvtársaik elhárították őket szemrehányásokkal, majd Bellevilleben és Villetteben az éhező lakosság elkecseregett tüntetéseket rendezett ellenük s követelte, hogy a kormány adjon munkát és kenyeret, mert az a hitel, amelyet Páris városa az inségesek számára igénybe vett, távolról sem elegendő az éhség csillapítására.

Különösen nagy a szénhiány Párisban. Ennek főleg az az oka, hogy a katonai parancsnokság Páris körül majdnem minden hidat leromboltatott s így szén csak hajón lehet a fővárosba szállítani, ami az árat nagyon drágítja. A kormány közbelépése következtében Gallieni tábornok megengedte, hogy néhány felrobbantott hidat ismét felépíthessenek.

Angol hadihajók munkában.

Berlin, okt. 24. (M. T. I.) A Tegeblattnak jelentik Rotterdamból: Holland Flandriában a múlt éjjel erős ágyudörgés hallatszott délnyugati irányból. Menekülő polgári lakosság híradta, hogy az angolok Westende tengeri furdót bombázzák. Az ágyuzás olyan erős volt, hogy Vlissingenben csörömpöltek tőle az ablakok.

Monarchisztikus zavargások Portugáliában.

Lyon, október 24. (M. T. I.) A Le Journal jelenti Lizsazonból: A 20. és 21-ike közötti éjszaka monarchisztikus zavargások voltak Portugália különböző helyein. A táviró-oszlopok elvágása és a vasuti vonalak megrongálása következtében a főváros el volt zárva Észak-Portugáliától.

Masrában egy monarchisztikus érzelmeiről ismert tiszt lefoglalta a katonai iskola egész fegyverkészletét és mintegy száz polgár támogatásával megkísérelte, hogy a katonai iskola növendékeit felkelésre bírja. Lizsazonból csapatokat külték Masrába. Tantaranban a vasuti vonalat megrongálták, minek következtében egy vonat kisiklott. Dragában egy hasonló kísérlet meghiusult. Többeket letartóztattak.

Jöttek egyre a szürke katonák, a szürke névtelen hősök.

A fiuk találgatták:

— Közösek.

— Honvédek.

Az egyik indítványozta:

— Eljenezzük meg, mikor ide érnek.

A kapitány ur csöndre intette őket.

Végre már annyira közeledtek, hogy meglehetett különböztetni az arcokat, a formaruhát.

— A huszonegyes honvédek — mondta az egyik. — Látom az első sorban a bírónkat a falunkból. Olyan kényesen hordja itt is a fegyverét, mint otthon a bírói pálcát.

Ezekre a szavakra Pál tanító hirtelen vágyakozó várákozással, gyötrelmes kíváncsisággal kapta fel fejét és feszülten bámult a közeledő katonákra.

A tiszték úgy látszik jó ismerősök voltak, mosolyogva köszöntötték egymást már távolról. A kapitány kilépett emberei közül és az érkezők felé tartott, mikor egy kiáltás, egy lélekbe markoló értelmetlen örömhang visszafordította.

Pál tanító ragyogó szemekkel, tüzes arccal rohant el mellette, szembe az érkezőknek.

Már egy pár lépéssel elhagyta a kapitányát, mikor egyszerre eszébe juthatott a nagy érzésen keresztül, mely lelkét hatalmába vette, a való. A kötelező fegyelem s a függés.

Visszafordult. Egész lelke a szemében volt — melyből elűzte az álom bágyadságát a váratlanul kitörő öröm lobogó kék

Joffre nem akarja bántani a németeket.

Krisztiania, okt. 24. Az „Aftenposten“ párisi tudósítója beszélt Joffre tábornokkal. A francia fővezér így nyilatkozott a néme-kről:

— Kiáshatnám őket barlangjaikból, vermeikből és üregjeikből, ha kedvem volna hozzá, hogy néhány ezer emberemet feláldozzam. De inkább várok. Egy kis türelemmel ki fogom őket ásni sokkal olcsóbb áron.

Ostromállapot Portugáliában.

Milano, október 24. Braga, Coimbra és Porto tartományok felett a portugál kormány kihirdette a hadiállapotot, mert a monarchisták veszedelmesen mozgolódnak és lázadást szítottak. A madridi Imparcial megerősíti azt a hírt, hogy a portugál hadügyminiszter és belügyminiszter lemondással fenyegetőzött, ha a köztársaság elnöke úgy döntene, hogy Portugália is résztvesz az angolok háborújában. Ha ez bekövetkezik, akkor az egész kormány le fog mondani, de a hadügyminiszterje is elbocsátását fogja kérni. Lizsazonban nagy elégedetlenséget kelt, hogy a hadügyminiszterium nem szabadságolta a most kiszolgált katonákat.

Perzsia követeli az orosz hadak visszavonását.

Frankfurt, október 24. A Frankfurter Zeitung jelenti: A perzsa kormány jegyzéket nyújtott át a teheráni orosz követnek. E jegyzékben Perzsia semlegességi nyilatkozatot tesz, de követeli, hogy az orosz csapatokat Abserbeidjam tartományból vonják vissza.

fénye — összekulcsolta a kezét és az izgalmas meglepetéstől rekedt hangon kiáltott:

— A bátyám, kapitány ur, a bátyám...

A kapitány ur rögtön megértette a helyzetet.

Nem szólót semmit, a torkát fojtogatta valami. Mintha a hangját is elvették volna. Csak a fejével intett beleegyezést.

A rózsás arcú, kék szemű kis tanító pedig belefutott a másik századba, mint a sebes szélvész és gyermekes síró nevetéssel borult rá az egyik nagy szál, barna bajszu katonára.

A két kapitány és a legények meghatott, de boldog, bizó reménykedő mosolygással néztek, mint fonódik a gyermekvitéz erős, izmos bátyjára, mint a védelmet kereső gyöngye folyondár az erős gyökerű tölgyre.

Mindnyájuk arcáról eltűnt egyszerre az a merengő mélázás és felcsillant rajta a hívó reménykedés.

Igy irták meg ezt a történetet egy rózsaszínű tábori levelezőlapon rövid, egy pár boldog, szerető szóval a hideg éjszokról.

És a mi arcunkat is elborította annak a hívó reménykedésnek gyönyörű, rózsaszínű fénye. Az Úr nem hagyhatja el benne bizó gyermekeit és a legnagyobb félelmek és szomorúságok között is elküldi boldogító angyalát és megvigasztal, hogy a hívó lelkek egymásra találjanak, egymásra a szürke, névtelen hősök és mi, akik itthon maradtunk.

Boér M.

Török—angol harc Palesztinában.

Szofia, október 24. A Kambana jelenti Konstantinápolyból: Szíriában és Palesztinában háborús készülődések folynak. A jobbmodu lakosság a partmenti városokból az ország belsejébe menekül, mert állítólag el van készülve arra, hogy az angol vagy a francia hadihajók bombázzák a partvidéket. Állítólag török csapatok Egyiptom felé vonulnak.

Ügyvédek a bíróság szolgálatában.

Mint értesültünk, az igazságügyminiszter megkereste a nagyváradi ügyvédi kamarát, közölje vele azoknak az ügyvédeknek névsorát, kik hajlandók a bíróságok szolgálatába lépni, hogy a lakóhelyükön levő járásbíróknál és törvényszékeknél a peren kívüli ügyeket díjazás ellenében elvégezzék.

Ezzel egy csapásra segítve lenne a bíróságokon is, melyeknek ügyforgalma feltorlódott a háboru alatt, mivel a bírák nagyrésze hadiszolgálatra bevonult, de segítve lenne az ügyvédek is, kik majd nem kereset nélkül vannak.

Az ügyvédi nyomor ma már egy olyan társadalmi baj, mellyel foglalkozni kell, melyet meg kell szüntetni, mert az állam nem engedheti meg, hogy magas képzettségű, diplomás emberei nyomorba jussanak.

Budapesten legközelebb 40 ügyvédet alkalmazott a főváros mint közigazgatási hivatalnokokat. Azonkívül tömegesen nevezett ki az igazságügyminiszter is budapesti ügyvédek bírósági jegyzőkké, bírákká. De az ügyvédi munkanélküliségen és az emiatt beálló nyomoron még ez sem segített. Annyira, hogy a budapesti ügyvédek már közjótékonyosságra szorultak, s az ügyvédi kamara ezeket szavazott meg tagjai segélyezésére.

A viszonyok azonban éppen olyanok a vidéken is, mint a fővárosban, legfellebb az a különbség, hogy vidéken nem oly kiabáló az ügyvédek nyomora, mert nincsenek annyian, mint a fővárosban s azért kevésbé kelt közfelfűntést s így kevesebbet foglalkoznak vele.

Az igazságügyminiszter terve, hogy az ajánlkozó ügyvédek bírósági munkák elvégzésére alkalmaz, nagy segítségére volna az ügyvédi karnak a mai kereseti viszonyok között. A kérdés mindenestre megoldható, mint ahogy a büntető igazságszolgáltatásban alkalmaznak ügyvédek ügyészégi megbízottak gyanánt. Az ügyvédi kamara sem kifogásolhatná ezt az alkalmaztatást, mert tagjai nem inkompatibilis alkalmaztatást vállalnának.

Az itthonmaradt bírák is bizonyára szívesen vennék ezt a tehermentesítést.

x Védekezés a kolera ellen.

Hathatós bacillusölő és fertőtlenítő szerek Lysoform, Carbolsav, fertőtlenítő szappanok. Kals szappan, stb. Kiváló, megbízható minőségben kaphatók és házhoz szállíthatnak. Farkas István Apolló drogueriában Nagyvárad Rákóczi-ut 7-B. Telefon 13-02.

Bordé Ferenc temetése.

Impozáns módon bucsuzott el tegnap délután Nagyvárad város előkelő társadalma Bordé Ferenc városi főjegyző haláláról.

A sokat szenvedett férfiú temetésén tömegesen jelent meg intelligens közönségünk. A tágas udvar zsúfolásig megtelt.

A jelen voltak közül a következőket jegyeztük fel:

Dr. Adorján Emil, Aufrecht Mór, dr. Adorján Armin, Andriská Károly, Bunyitay Vince pápai prelátus, Böhm Jenő, Belányi Imre, Butyka Lajos, Balog Vilmos, Balázsovits Rezső, Báthory László, Balogh Döme, Bary József, Baróthy Pál, Beleznay Antal, Csanda Endre, Cser János, Czeglédy Jeremiás, Csordacsics Ferenc, Dús László, Darvassy Lajos, Dajka Endre, Eleméry Ferenc, Fetser Antal, felszentelt püspök, Frankó Endre, Fekete Sándor, Fássy Lajos, Gilnreiner Adolf, Gábel Jakab, Gerő Armin, Grósz Géza, Gullácsy Endre, Hlatky Endre főispán, Hollóssy Dezső, Hiemesch Frigyes, id. Hofbauer Pál, Horváth Géza, Hann Lajos, ifj. Hofbauer Pál, Ince Lajos, Ince Lipót, Jellinek Géza, Jablonszky Emil, Jungreis Ignác, dr. Károly Irén, id. Kaczián Károly, Keszthelyi Zoltán, Komlóssy József, dr. Keeskeméti Lipót, Krausz Samu, Kriszta Sándor, Kerekes Elek, Kertész Miksa, Kelepecz Dezső, Kelen Béla, Karácson József, Köszeghy József, Kappel György, Kiss István, Kützi Kálmán, id. Karger Sándor, dr. Kovács S. János, Kállai Salamon, Kopócsy József, Kágyi Lajos, Lausch Károly ny. ezredes, Leitner Márton, Lövinger József, Lövenstein Zsigmond, Lukács Odön, Láng József, Lisztes János, Lakatos Sándor, dr. Löblé László, dr. Mártonffy Bogdán, dr. Mártonffy Marcell, Miskolezy Barna, dr. Munka Béla, Madarász Gyula, Molnár Géza curiai bír., dr. Molnár Imre aljegyző, hadnagy, dr. Medvigy Gábor, dr. Medvigy Ferenc, Molnár Imre gazd. felügyelő, May Sándor, Molnár János, Mikusay József, id. Márkus János, Mille Gyula, dr. Mayer László, Magyar Jenő, Moskovits Miksa, Nagy Márton, Nosz Gusztáv, dr. Nemes Aron, Németh István, dr. Némethy Ferenc, Nizsalovszky Sándor, dr. Nemes Zoltán, Örömy Gyula, Ország Antal, Pallay Lajos, Pásztor Ferenc, dr. Perzel Adolf, Papp György, Papp György g. kel. lelkész, Pander Sámuel, Rimler Károly polgármester, Rádl Odön kir. tanácsos, Rimánóczy Béla, Réz Mihály, Réz Bertalan, dr. Rezső Mór, Reismann Mór kir. tanácsos, dr. Rozinger Artur, Rimler Gyula, Rednik Gábor orsz. képviselő, Rác Jakab, Sztaniszlavszky Adolf kir. főügyész, Székely Sándor, Stark Gyula, dr. Sarkady Lajos, Schwarcz Antal, Sonnenfeld Adolf, dr. Szolnok Jenő, Szabó Károly, Gy. Szabó István, Schmerhovszky József, Szmazsenka Ernő, dr. Schweiger Ede, Schenker Ferenc, Solyom Gyula, Steinbach Mór, Szücs Géza, Scherez Károly, Szücs János, dr. Thury Kálmán, Tátray Sándor, Tóth Imre, ifj. Ullmann Izidor, Urán Mihály, Vass Bertalan, Vasady Lajos, Verner Kálmán, dr. Várnay Ferenc, dr. Wimmer Julián, dr. Wawrek Kálmán, dr. Vályi Géza, dr. Zilahy Gusztáv, Zilahy Antal, Zsdánszky László, stb.

Ezenkívül előkelő hölgyeink közül is sokan megjelentek a temetésen. Ott voltak továbbá testületileg a városi adóhivatal személynéje, a községi és állami iskolák és óvodák tantestülete.

A ház előtt egy csapat rendőr diszben, Becsey Ignác rendőrőrmester vezetése alatt; míg a városi tűzoltók két szerkocsival vonultak ki.

A koszorúkkal borított koporsó felett, a gyászének elhangzása után Sulyok István ev. ref. lelkész megható gyászbeszédet mondott, amelyben méltatta az elhunyt ki-

váló főtisztviselő buzgó munkásságát és érdemeit.

A diszes érekeporsót ez után feltették a négyfogatu üveges gyászkoocsra s az impozáns gyászmenet kivonult az olasz-i temetőbe, ahol a város által kijelölt disz-sírhelyen hantolták örök nyugalomra a derék férfiú hült tetemeit.

A gyászoló családtagokon kívül szebb-nél-szebb koszorúkat küldtek a ravatalra: dr. Némethy Ferenc és neje, a Nagy-család, Verner Kálmán és neje, Fehér Imre és családja, Nagyvárad város tisztikara, a Bodnár-család, a Darvassy-család, stb.

A diszes temetést Weiszlovits Adolf és fia temetkezési intézete rendezte.

Főiskolai önkéntesek altisztképző iskolája.

Felhívás az érettségizett ifjakhoz.

A honvédelmi miniszterium tervbe vette, hogy a hadsereg részére intelligens ifjakból altiszteket képeztesse ki, akik hivatva lesznek a csapatoknál mutatkozó altiszt hiányt pótolni. A hareban ugyanis igen fontos, hogy intelligens, megbízható altisztek legyenek, akik már magasabb előképzettséggel és intelligenciájukkal fogva is, kiválóbb szolgálatot tehetnek a haretéren.

Ezre vonatkozólag a honvédelmi miniszter rendeletéből a katonaugyosztály vezetője a következő hirdetményt adta ki:

A m. kir. honvédelmi miniszter ur 16564—1914. eln. számú körrendelete folytán ezennel közhírré teszem, hogy a fegyveres erő kötelékében önként belépő ifjak részére, a kik jelenleg valamely főiskola rendes hallgatói vagy régebben rendes hallgatói voltak, „főiskolai önkéntesek altisztképző iskolája” elnevezéssel katonai kiképző iskolák szervezettek.

Ezeknek az iskoláknak a célja, hogy az említett ifjak képzettségüknek megfelelően külön katonai kiképzésben részesüljenek és a lehető legrövidebb idő múlva mint altisztek, a fegyveres haderő számára a beállott hiányok fedezésére igénybe vehetők legyenek. Ezen iskola egyelőre Budapesten és Zágrábban fog felállítani.

Az iskolába felvehetőek:

1. Mint önként belépő egy évi önkéntesek a 17—22 éves főiskolai hallgatók,
2. mint önkéntesek csak a háboru tartamára az egyévi önkéntesi karpaszomány viselhetőségének engedélyezésével,

a) azok, akik annakidején fegyveres szolgálatra alkalmatlanoknak találtattak és a háboru tartamára a közös hadsereghez vagy honvédséghez önkénteseknek belépnek.

Ezek közé sorolandók azok a hadkötelesek is, akik állittatásuk alkalmával besoroztattak, de felülvizsgálat után elbocsáttattak, továbbá azok a magyar, vagy a közös hadsereg nézve az osztrák állampolgárok is, akik életkoruk miatt népfelkelési kötelezettség alatt már nem állanak; továbbá:

b) azok az egyének a kik külföldről bevándorolnak és a magyar állampolgárság megszerzése után történő besoroztatásuk alapján a véderő törvény 10. § 2. pontja értelmében a honvédség póttartalékába besoroztatnának, tehát katonailag kiképezve még nem lettek.

A főiskolai önkéntesek altisztképző iskolájába csak azok vétetnek fel, a kik valamely főgymnasiumot vagy főreál iskolát szabályszerűen elvégeztek, az érettségi viz-

gát letették, főiskolai hallgatók vagy ilyenek voltak az altisztképző iskolába való felvételüket besoroztatásuk előtt kérték és alkalmasságuk alapján besoroztatnak.

Az iskola a közös hadseregnél csupán a gyalogsági, vadász és műszaki, a honvédségnél pedig csak a gyalogsági csapatok számára képez ki önkénteseket, akik tehát más fegyvernemhez kérik beosztásukat, ezen iskolába való felvételért nem is folyamodhatnak.

Ez utóbbiak a választott csapatostűk pótkereteinél felállított egy évi önkéntesi osztályokban nyerhetnek kiképzést.

Az iskolába való felvétel iránti kérvények megszerkesztése okmányokkal való felszerelése s egyéb tudnivalók dolgában a városi tanács katonai ügyosztályában (Városháza II. em. 31. sz. szoba) ad felvilágosítást.

Nagyvárad, 1914. október 24.

Eleméry Ferenc,
katonaugyi tanácsnok.

„Az oroszok Máramarosszigeten.”

Tompa Kálmán aktuális színjátékja.

Mához egy hétre, november 1-én érdekes premier lesz a Szigligeti-színházban. Tompa Kálmán, Tompa Béla édesapja aktuális színjátékja „Az oroszok Máramarosszigeten” kerül színre.

Tompa Kálmán neve már eléggé ismeretes a magyar irodalomban, több verseskötete jelent meg és nem egy jól sikerült drámáját játszották a legelőkelőbb vidéki színházak. A szerző hivatottságán kívül fokozza a darab érdekességét az a körülmény, hogy tárgya a legközelebbi és a legizgalmasabb napokból van merítve. Tompa Kálmán a világháboru azt a reánk, magyarokra nézve legérdekesebb mozzanatát dolgozta fel, amikor az oroszok elfoglalták és kiürítették Máramarosszigetet. Ezt a két momentumot és az ezek közé eső két nap történetét öleli fel a színjáték.

Néhány nappal ezelőtt fejezte a munkát a szerző és azonnal átadta Erdélyi Miklós színigazgatónak, aki elolvasás után nyomban elfogadta. Ki is osztották a szerepeket sőt kitűzték a premier napját is, november 1-re, vasárnapra.

Tompa Kálmán hazafiasságán kívül a magyar színészet iránt érzett rajongó szeretetének is tanujelét adta. Az 5 felvonásos darabot minden honorárium, minden ellenszolgáltatás nélkül engedte át a konzorciumnak. Nem tart igényt egyetlen fillérre sem, mindent a színészeknek engedett át.

A társulat, mikor megtudta, hogy az igazgató elfogadta előadásra a színjátékot, felkérte Tompa Kálmánt, hogy a főszerepek egyikét ő alakítsa. De a szerző szerénységéből nem tett eleget a felkérésnek. Tekintettel azonban arra, hogy a darab nagyon sok személyt foglalkoztat — az egész máramarosszigeti városi tisztviselőkar szerepel — Bihari Akost szólította fel Tompa Kálmán, hogy az egyik szerepet eljátsza. Bihari megígérte, hogy fel fog lépni a nagyon érdekes és kitűnően felépített drámában.

Vasárnap tehát az idei szezon egyik legérdekesebb premierje lesz, amely elé mindenki nagy érdeklődéssel néz a darab izgalmas és egészen aktuális tárgya miatt is.

Főparancsnoki szállás a harctéren.

A tábori életben még a főparancsnokságon sem jut ki valami bőven a kényelemből s igen sokszor olyan helyzetben kell tölteni az éjjeleket is, amiről nekünk a harc színlhelyétől távollevőknek fogalmunk sincs.

A harctéren le kell mondani minden kényelemtől, a tiszteteknek éppen úgy, mint a legénységnek.

Sokszor ki vannak téve a csapatok a nélkülözéseknek, de ez nem lankasztja a katonák kedvét, sőt az ilyen helyzetekben teremnek a legsikerültebb katonák kiszólások.

A főparancsnoki szállást egy faluban érdekesen írja le egy fegyverben szolgáló hirlapíró.

A leírások egyik része a következő:

A vezénylő tábornok kürtjele (Carmenből az ördögmotivum) felhangzik és az utcára hívja a kvártélyesinálakat.

— „Excellenciádnak és a főnök urnak lesznek ágyai, a többi ur szalmán fog aludni az udvarház nagy szobájában, ahol különben egy félóra mulva a vacsora tálalva lesz. Kérem a konzerveket ott leadatni. A szolgák ott és ott találják a szalmát. Az autók itt maradnak az udvarban.”

Az első kvártélyesináló eme rövid, de tartalmas jelentése után mindenki eltűnik a sötétbe és csak a zseblámpa segítségével tájékozódik.

A jelentéseket feldolgozó vezérkari tiszt kiszedi a térképeket a tokjaikból, a legfiatalabb vezérkari tiszt szortírozza a legutóljára beérkezett jelentéseket, beiktatja a naplóba, egy harmadik, miután eléggé tájékozódott, készülődik, hogy tovább menjen az O. O. kommandóhoz (Operierendes Oberkommandóhoz), hogy onnan új parancsot hozzon.

— Fiúk tegyetek félre részemre valami harapni valót — szól és eltűnik a sötét-ségben.

Csakhamar elül minden hang, csend s suttogás váltja fel a lármás beszédet, mert az asztalhoz ült az a két ur, akik a rugói annak a finom óraműnek, amely hadseregünket mozgásba hozza: a vezérkari főnök és az első vezérkari tiszt. Tanácskoznak, hogy a mai nap eseményei folytán keletkezett helyzet következtében mit kell holnapra elrendelni, aszerint, hogy felülről milyen parancsot kaphat a Y-ik hadsereg.

Nehéz lépések törnek meg a csendet: az ajtóban megjelenik a parancsnokság hűséges társa a telefonabteilung. Ez és a repülő osztály az, amely noha még a legújabb vívmánya a modern háború vezetésnek, minden várakozást felülmúlva állta meg a helyét. Egy százados parancsokat oszt és a másik percben már huzzák a drótot az ablakon át és öt perc mulva már mindenhová lehet beszélni, — az asztal mellől.

— Kész a vacsora — jelentik. Figyelmeztetés, hogy ma még csokoládén, komiszkenyéren és egy darab parasztsónkán kívül senki semmit sem evett. Egy cselédszaton vannak a cintányérok, amelyeket a parancsnokság magával visz a táborba, néhány üveg vörös bor, néhány igen kétése, a konyhában felfedezett evőeszköz, de legtöbbször az otthonról hozott összehajtható kést-villát használják. A szakács be hoz egy nagy fazekat, amelyben gulyás párolg. Nagyszerűen izlik. Az éhség a legjobb szakács. Az intendáns, aki éppen most tért vissza a hátsó élelmezési vonalról, csemegét hoz magával — friss kenyeret, amelyet a tábori sütőde készített. Végül egy szivar. Megható a háborúba levők bajtársiassága. Mindegyik Argus szemekkel vigyáz arra, hogy — a másik eleget egyék és különösen a kegyelmes ur viseli gondját, a későbbben jövőknél, hogy jóllakhassanak. A szakács (civilben szállodás K.-ban) sűrőforog, kifogástalan fehérpikés — női hálóing van rajta, amelyet a maga már nem éppen szalonképes zubbonya fölé, tudja az

Isten, hogy hol szerzett. A kikeményített és fodorított kemény nyakrész nagyszerű kontraszt a hetek óta nem borotvált állhoz. Aki megvacsorázott, bebujik a szalmájába, kitudja meddig lehet aludni.

A parancsért elment vezérkari tiszt, aki éppen akkor érkezik vissza, amikor már mindenki elaludt, majdnem mindenkit talpra állít, mert ő hozza a „parancsot” és nemcsak ezt, hanem egész csomó más irást, amelyet éjjel kell elintézni, mert nappal nincs idő. A vezérkari szobában megint együtt van a főnök és hűséges segédje. Hála istennek a felülről jött parancs megfelel annak, ami már eddig is el van rendelve, Most már elő lehet adni a kegyelmes urnak a kiadandó parancs tervezetét. A parancsnok, akit majdnem minden éjjel felvernek a nyugalmából, nyugodtan, kedvesen és frissen fogadja az előadókat. Egy negyedóra mulva már megy a hadsereg akarata az összes alárendelt csapatokhoz: írásban, szóval, dróton, repülőgépen.

Husz perc mulva csend borul a főparancsnokság szállására.

Miniatűr história.

*

A hatalmak harcába még egy újabbat, egy igazán nemzetközi hatalmat sodortak bele a világ békebontói, az angolok. A londoni zenészek egyik legutóbbi gyűlésükön hadat üzentek a cigányzenének. Igaz ugyan, hogy az angol faj a legkevésbé zenésztelenséggel megáldott nemzet, de hiszen végre zenei képesség nélkül is vannak muzsikuskok. Így vannak Albionban nem importált zenészek is. Ezek, hogy jámbor publikumukat legalább a szemén keresztül becsaphassák, minden fellépéskor eredeti cigánykosztümbe bujnak. Most azonban vége a mulatságnak. A londoni muzsikuskok határozata egyrészt kívánja az igazi cigányzenekarok bojkottját, más részt megtiltja, hogy Albion szabad fiaai ezentul cigánymundérnak nevezett, zsinóros dolmányt huzzanak föl. Angliában tehát ezentul nem lesz se igazi, se hamisított cigány: azonban megmaradnak ők maguknak füstös arc vagy pitykés dolmány nélkül is a világ legegényesebb nációjának.

*

A belga hivatalos lap pár nap óta Londonban jelenik meg. A címe Independence Belge, Belga Függetlenség. Vajjon észre veszik-e a belgák maguk a sorsnak ezt a keserű iróniáját? És ha igen: vajjon mivel fogják föleseresíteni a hivatalos előregedett nevet? Mert, hogy cserélni kell, az bizonyos.

*

Egy norvég filozófus, (ő ti kedves öreg urak!) egyetemi tanár javaslatot tett (ugyan kinek!) hogy az idei Nobel békedíjat ne adják ki senkinek, hanem az összeget a békét előkészítő munkára fordítsák, amennyiben teremtsenek belőle mozgalmat acélból, hogy jövőben a háború csak népszavazás útján legyen lehetséges. Van ehhez az utópiához néhány szavam. A békedíjra ajánlok először három igen komoly jelöltet: Miklóst, a cárt. Petárt, a királykát s sir Edward Greyt kettesük komáját. Ugyanőket javaslom a megindítandó mozgalom nagyhangú, oszlopos vezéréül is. A népszavazást rendező pedig ügyeljen arra is, hogy indítványainak hívei legyenek a feministák és akkor biztosan nyerni fog: mert statisztikai adat, hogy a nők száma pár millióval fölülmúlja a férfiakat. További jótanácsokkal szükség esetén szolgálhatok még.

*

A francia kormány XV. Benedek pápának és Gaspari államtitkárnak a becsületrend

tiszti keresztjét adományozta. Nem értem ezt a dolgot, mi lehet ezzel a célja a szeretett kegyelmes uraknak. Jó, hogy a harc elején mindjárt tettek egy pár concessiót a katolikus egyháznak, engedve az eddigi vallásüldöző mániájukból: ezt az észszerűség követelte, hogy ne legyen a külső veszély idején benn a hazában magát megrövidítettnek érző polgártás. De ez a metábia, ez igazán valami csodabogár: egyformán illik a Clemenceu, a Briand, Tsohama vagy más lehetetlen nevű népszerű-gyerek, minden második bulvár-lakos és apacs, valamint Brüssel, Lüttich, Namur s esetleg Antwerpen futó vitézei mellére. S most rá akarják erőszakolni a béke nemes fejedelmére is: Talán a Vatikánból felszállott első békegalambért akarnák ezzel elismerésüket kifejezni? Én azt hiszem, hogy Őszentsége nem első sorban gondolt ő reájuk akkor. Vagy újabb közbelépést szeretnének kicsikarni? Oh, majd a békét Vilmos, a császár fogja kezdeményezni, lefolytatni s befejezni.

*

A mária-celli templom kincseit a hadsegélyezés céljaira fogják fordítani. A lelkem mélyéig megrendített ez a hír, a lélekmegegyülésnek ez a nagyszerű megnyilatkozása.

Gondoljanak el egy ötméter széles, hosszú és magas termet, zárt falakkal mindent. És e falak között halomba hánnya a világ ékességeinek legszebbjei, legdrágábbjai. Gyémánt, topáz, rubin, amarillisz, gránát, türkisz, smaragd, gyöngy, arany, ezüst az újdonság csillogásában s az ódonág platínájával, hogy mindez az érték önmagában is felbecsülhetetlen s még megmérhetlenebb lesz azokkal, a tiszta, kifejezhetetlen értékű érzésekkel sulyosbitva, amelyek ennek a kincsnek minden porszemnyi darabjához fűződnek. Hit, remény, szeretet, imádat, hódolat, rajongás, önátadás, lelkesülés: ki tudná ezek értékét mérlegelni? Oh adná az ég s a celli Szűz Mária, hogy ezek a végtelen lelki értékek szintén átvonuljanak katonáink közé, amint most lelkesülő érzésünk az anyagi kincseket közibük szórja, nekik adja. (o.ó.)

..HIREK..

* **A csanádi egyházmegye áldozatkészsége.** Temesvárról jelentik: dr Glattfelder Gyula csanádi püspök elnöklésével az egyházmegye esperesei gyűlést tartottak, melyen elhatározták, hogy a papi nyugdíjalapból 60.000 koronát küldenek a hadi pénztár számára. Azonkívül az összes csanádi plébániákon tett alapítványokat a kibocsátandó államkötvényekre fogják fektetni. Glattfelder püspök nagy és lelkes ünneplés közt jelentette, hogy a magyar püspöki kar 3 milliót ad a hadi pénztárnak, melyhez maga 10.000 koronát adott.

* **Szacsvay Imre emléke.** Haza-fias kegyelettel áldozott Nagyvárad város lelkes polgárai és honleányainak egyrésze tegnap délelőtt 9 órakor a Szent László plébánia templomban Szacsvay Imre vértanu emlékére tartott gyászistenti tiszteletet. A templom hajóba volt felállítva a díszes ravatal, melyet Janusek Károlyné városunk e lelkes honleánya díszített fel. Elöl égi gyertyák és gyászbavont zászlók között e vértanu arcképe volt látható. A szent misét dr Lestyán Endre plébános végezte segédlettel, Székely Lajos kántor pedig szép régi egyházi énekeket adott elő s végül a

Hymnust, melyet vele együtt a közönség felállva énekelt. Ott voltak a Szacsavay asztaltársaság tagjai Kerekes Elek elnöklete alatt az 1848-49. honvédek Konvicska Ferenc elnökkel, a függetlenségi párt számos tagja és igen sok lelkes honleány. A gyászisteni tisztelet végeztével a Szacsavay asztaltársaság tagjai a vértanu szobrához vonultak és azt megkoszorúzták. Este 8 órakor a Rimanóczy vendéglőben az asztaltársaság tagjai ünnepélyes társas estélyt rendeztek Szacsavay Imre emlékére.

*** A Katholikus Népszövetség naptára.** 1915. évre, amelyet a tagok a VII—VIII. füzet helyett kapnak, most jelent meg. Vezetőhelyen Prohászka Ottokár püspök ir magas szárnyalású oikket az isteni erkölcsösségről. A vaskos naptár a közhasznú tudnivalókon kívül egy sereg érdekes elbeszélést, továbbá időszerű háborús közleményeket és nagyszámu képet tartalmaz. Gyönyörű és aktuális képei, az ügyesen összeállított s a mindvégig érdekes tartalom mindnyájunk legőszintébb elismerését érdemli meg. Kiállítás elsőrendű. Ára olcsó, mindössze 30 fillér, a népszövetségi tagok pedig, akik tagsági díjukat befizették, ingyen kapják.

*** A jövő évi virilisek.** Nagyvárad város igazoló választmánya tegnap tartott ülésén foglalkozott a virilisek jövő évi névjegyzékével. Mivel azonban nem lett kellőleg meghirdetve az ülés, kedden, október 27-én délután újabb ülést tart a választmány, amelyre a következő hirdetményt bocsátotta ki: Az 1915. évre érvényes legtöbb állami adót fizetők névjegyzékének összeállítására illetve kiigazítása céljából az igazolóválasztmány határozata folytán figyelmeztetem azon érdekelteket, hogy akik az 1886. évi XXI. tc. 25. §-a értelmében továbbá a 26. §-a értelmében azon kedvezményt, hogy egyenes adójuk kétszeresen számításba vétessék — igénybe venni óhajtják a fenthivatolt törvény 27. §-a értelmében ezen jogukat az igazoló választmány október hó 28-án d. u. 5 órakor tartandó ülésén gyakorolhatják és pedig szóval vagy írásban betérjesztett kérelmük alapján, amennyiben idevonatkozó jogosultságukat igazolják. Nagyvárad, 1914. október 24. Rimler Károly polgármester.

*** Vilmos császár-utca.** Említettük, hogy Jelinek Ferenc műkertész indítványt adott be Nagyvárad város törvényhatóságához, amelyben kéri, hogy az Aradi-utat, ahol három nagy laktanya van, köztük a Vilmos huszárok laktanyája, Vilmos császár-utcaának nevezze el Nagyvárad város törvényhatósága. Tegnap Barabás Kálmán banktisztviselő egy másik beadványt intézett a városhoz, amely szerint nem az Aradi-utat, hanem Uri-utcaát nevezze el Vilmos császár-utcaának a város. Ezen utóbbi beadványnak nem sok értelme van, mert a Jelinek Ferenc indítványa megfelelőbb, mivel az Aradi-uton levő huszárlaktanyában éppen a német császár huszárezrede a Vilmos német császárról nevezett 7. huszárezred van állandóan elhelyezve. Ez az utca már csak azért is, de az ott levő többi laktanyák miatt is megfelelőbb, hogy hatalmas szövetségesünk nevét viselje.

*** Adományok a Vörös-Kereszt céljaira.** A Vörös-Kereszt Egylet magasabb céljaira a f. hó 18-tól 24-ig a következő adományok folytak be az egylet pénztárába: Rádl Odön és neje, sirdiszítés megváltására 50, özv. Tulkics Józsefné sirdiszítés megváltására 20, Beleznay Antal, Bordé Ferenc városi főjegyző elhunytá alkalmából koszoru megváltásra 10, özv. Kórossy Sándorné 5 K.

*** Megmozdult a föld.** A Nemzeti muzeumban elhelyezett földrengés jelzőkészülékek tegnap megint távoli és elég erős földrengést jeleztek. A földrengés székhelye körülbelül 4000 kilométernyire van. Triestből jelentik: A csász. és kir. tengerészeti obszervatórium szlizmografikus készülékei ma reggel 10.000 km.-nyi távolságból erős földrengést jeleztek, amely reggeli 7 óra 37 perckor kezdődött és délelőtt 9 óra 15 perckor ért véget. Pólából jelentik: Reggel 7 óra 32 perckor a készülékek távoli katasztrófális földrengést jeleztek, melynek fészke körülbelül 10.000 kilométer távolságban lehetett.

*** Kinevezés.** A nagyvárad kir. itélőtábla elnöke a vezetése alatt álló kir. itélőtábla kerületébe Kardos István végzett joghallgatót ideiglenes minőségű díjas joggyakornokká nevezte ki.

*** Szerb fogságban.** A szerbiai amerikai főkonzulátus jelentése alapján a budapesti amerikai főkonzulátus közli a szerb fogságba került tisztjeinek névsorát. Biharvármegyéből csak egyetlen tiszt van szerb fogságban! Vadász Gyula Berettyóújfaluból. Az összes hadi foglyokat Nisben őrzik.

*** Az új okmánybélyegek.** Az 1913. évi okt. hó 1-től forgalomban levő m. kir. pénzügyi bélyeg helyett 1914. évi apr. 1-től kezdve új bélyegjegyek bocsátattak forgalomba. A korábban forgalomban volt bélyegjegyek 1914. évi szeptember hó 30-ig voltak árusíthatók s teljes érvénnyel használhatók, 1914. évi október hó 1-ével azonban ezek a bélyegjegyek forgalmon és érvényen kívül helyeztetik s e naptól kezdve kizárólag csak az új bélyegjegyeket szabad árusítani, használni és a régi bélyegjegyeket többé árusítani nem szabad. Az 1914. évi október hó 1-ével forgalmon kívül helyezett bélyegjegyeknek ez időpont letelte után való használata, a bélyeglerovási kötelezettség nem teljesítésével egyenlőnek vétetik s a bélyeg és illeték szabályok szerint avval egybekötött jogkövetkezményeket vonja maga után. A forgalomból kivont és érvényt vesztett bélyegjegyek a törvényes határozmányok megtartása mellett, a m. kir. bélyeg raktáraknál a m. kir. adó- és jövedéki hivataloknál 1914. évi október hó 1-től 1914. évi december 31-ig új bélyegjegyekkel ingyen lesznek kicserélhetők. 1915. évi január hó 1-től 1915. évi december hó 31-ig pedig a kicserelés indokai kérelemre a pénzügyminiszterium által rendelhető el. A kicserelés iránti beadványok bélyegmentesek. A forgalomból kivont és érvényt vesztett bélyegjegyek 1916. évi január hó 1-étől kezdve többé sem ki nem cseréltetnek, sem értékük meg nem térítettnek. Ipar és kereskedelmi könyvek, valamint magán váltóúrlapok, számlák stb. amennyiben ezekre a most forgalomban levő bélyegjegyek 1914. évi október hó elseje előtt szabályszerű hivatalos felülbélyegzés mellett használtattak fel, ezen időponton túl is fennakadás nélkül vétethetnek használatba.

x Watta és kötszerfélék nagy mennyiségben raktáron vannak az Apolló drogueriában Rákóczi-ut 7-B. Telefon 13-02.

*** Mikor jelentkezzenek a B) osztályú népfőkelők.** Az 1878—1890 évjáratba tartozó B) osztályú népfőkelők jelentkezésének idejét illetőleg az erre vonatkozó s már megjelent hirdetmény ellenére is nagyrészt még mindig tájékozatlanok az érdekeltek. Eppen ezért a következőleg újlag ismertetjük:

az 1890. évi születésűek október 21-én,
az 1889. évi születésűek október 22-én,
az 1888—87 évi születésűek október 23-án,
az 1886—85. évi születésűek október 24-én,
az 1884—83. évi születésűek október 25-én,
az 1882—81. évi születésűek október 26-án,
az 1880—79. évi születésűek október 27-én,
az 1878. évi születésűek október 28-án

tartoznak jelentkezni a város katonai ügyosztályán. A jelentkezés alkalmával a népfőkelésre kötelezettnek netán birtokában levő népfőkelési igazolványi könyv igazolásul felmutatandó.

x Három liter családi rumot készíthet bárki pár perc alatt teához, a Farkas-féle Rumkivonattal. Ára utasítással 50 fill. Kapható kizárólag Farkas István Apolló drogueriájában Rákóczi-ut 7-B. Telefon 13-02.

*** Női parthi fél cipők** fekete és barna színben K. 5-ért, szürke szarvasbőr cipők K. 5-ért. Saját készítményű fiu bokszipők K. 7, férfi bokszipők v. chevró fűzős v. zugsos K. 9. Női egész cipő K. 8, női amerikai egész cipők nagy választékban, ugyszintén minden uridivatcikk a legjutányosabban szerkezhető be Fekete Jenőnél Szentjános-utca 3. Kispipa mellett.

x Egy nagy raktárhelyiség a Szacsavay-utca 11. számú házban AZONNAL kiadó. Értekezhetni a Gazdasági és Iparbank Rt.-nél.

x Egy sorsüldözött keresztény középkorú özvegy nő munkát keres, hogy megélhetését biztosítsa, elvállal bármilyen munkát, úri háznál mindenest, vagy ápolónői esetleg délutáni munkára is ajánlkozik. Címe megtudható a kiadóhivatalban.

x Eladó 18 db. Részvény, cím: Horváth Lajos Postrestant.

*** Aszódi Mihály** Nagyvárad, Kossuth-u., Sas-palota, Telefon 635. Nagymennyiségű áruk érkeztek, úgy a katonaságnak, mint a fogyasztó közönségnek, nagybani árat számított. E héten eladásra kerülnek: nagymennyiségű huskonzervek, szalámi, szardínia, coenac, likörök, teák, rumok, kávék, mazsola, mandula, törött dió, csokoládé, kakaó és finom élvezhető cukorkák. Összes készítményei Kugler Gerbeaud cs. és kir. udvari cukrásznak budapesti árákkal. Kossuth-utcai kávépörköldém kora reggeltől, késő estig a közönségnek rendelkezésre áll, valamint elkülönített helyiségben már a napokban friss halkonzervek bontva egyes darabonként kapható lesz. Rákóczi-uti Csokoládékirály és kávéüzletemet az arra lakók figyelmébe ajánlom.

*** Több egyszobás lakás kiadó.** Értekezhetni a Polgári takarékpénztárnál.

x Poloskairtó Noxin biztos szer. Ára: 1 korona 40 fillér. Kapható kizárólag Farkas István Apolló drogueriájában Rákóczi-ut 7-B.

**Tábori alsó ruhák
Vizmentes bakkancsok
Malina csizmak
és Hó cipők
legjobb minőségben
Reichard Dezső
cégnél
Rákóczi-uton kaphatók.**

x Tanulmánygyóknak legjobban ajánljuk a Donát M. Károly-féle kereskedelmi magántanfolyamot.

**A legszebb
kézimunkák
Tátray cégnél
Rákóczi-ut 4. Telefon 783.**

Értesítés. Van szerencsénk a helyi és vidéki nb. vevőinknek, valamint a n. é. közönségnek szives tudomására hozni, hogy uri-szabó üzletünket a Bémer-térről

Rákóczi-út 12. szám alá
az ujonnan épült Apolló-épületbe helyeztük át. Továbbra is szives pártfogásukat kérve vagyunk tisztelettel

LEBOVITS ÉS FIA
uri-szabók.

Rákóczi-ut 12, Apolló épület. Telefon 871.

Legujabb táviratok.

Jelentés a német csapatok előrenyomulásáról.

Berlin, október 24. A nagy főhadiszállásról jelentik október 24-én délelőtti kelettel: A harcok az Yser Spres csatorna szakaszán rendkívül makacsok. Északon sikerült jelentékeny erővel a csatornát átlépünk. Spres-től keletre és Lille-től délnyugatra csapataink heves harcok között lassan tovább nyomultak előre. Ostendét az angol hajók tegnap teljesen céltalanul bombázták. Az argonnei erődökben csapataink szintén előre jutottak, több gépfegyvert zsákmányoltak és nagyobb számu foglyot ejtettek. Két francia légi járművet is lelőttünk. Toultól északra Limey-nél a franciák a touli-ut előtt fekvő nagyszámu halottaik eltakarítására és sebesülteik elszállítására nekik felajánlott fegyverszünetet visszautasították.

Auguntowtól nyugatra az oroszok megismételték támadásaikat, amelyeket kivétel nélkül visszavertünk. (Közli: a miniszterelnökség sajtóosztálya).

Zátonyra jutott angol torpedóhajó.

Budapest, okt. 24. (Saját tud.) A „Times“ jelenti, hogy Droxford angol torpedóhajó Skóciánál zátonyra jutott és elsüllyedt. (M. T. I.)

SZÍNHÁZ

Heti műsor.

Vasárnap délután: Mindnyájunknak el kell menni.

Vasárnap este: Előre! (Bemutató előadás).

Hétfőn: Előre!

Kedden: Vörös ördögök.

Szerdán: Mozikirály.

Csütörtök: Az 555 ös rendőr. (Ujdonság)

Péntek: Az 555 ös rendőr.

Szombat: Tatárjárás.

Vasárnap délután: Kis király.

Vasárnap este: Oroszok Máramarosszigeten. (Ujdonság.)

Katonadolog. Régen, talán már évek óta nem láttunk olyan precíz operette előadást, mint tegnap este. A „Katonadolog“ került színre új és nagyon szerencsés

szereposztásban. — Pimpimpárét Feszty Irén játszotta. Elegáns, ügyes és jókedvű volt, mint ahogy egy vérbeli szubretthez illik, szépen énekelt, káprázatosan táncolt, a játékja pedig egy kiforrott művészno játék. Sanking kínai fiut Lakatos Ilonka alakította egészen eredeti felfogással. Róla is csak jót írhatunk. Kellemes, üde hangjával kitűnő beosztással bánik, táncolni úgy tud, mint egy ballerina és ezeken kívül egy olyan tulajdonsága van, amit ritka szubretten fedeztünk fel: közvetlenül kedves. Az ujak közül Lévai Farkas Pál, mint elsőrangú komikust és Perényi Kálmán, mint kitűnő akrobata táncos tűnt fel. Görög Olga énekét nem kell külön díesérni, sem pedig Tompa Béla játékát. Ők ketten már a mult szezonban forró sikereket arattak ebben a darabban. (b. h. l.)

„A Színház.“ Tegnap jelent meg ennek az új friss, kedves kis heti lapnak a 2. száma. A beköszöntőül adott programját, hogy a nagy, nehéz időkben egy-egy kellemes percet egy-egy megkönnyebbülő mosolyt szerezzen borus kedvünknek, a legteljesebb mértékben beváltja. S emellett természetesen hív színházi kalauz, melyet előadási szünetek alatt élvezettel forgathat mindenki. Szerkesztője Bódogh-Hilf László. A lap ára 10 fillér, kapható a tőzsdékben, a színháznál a rikkancstól.

NYILTÉR

A Donát-féle keresk. magántanfolyam

minden hónapban

új tanfolyamot nyit:

gyors- és gépirásra, számtanra, magyar-német levelezésre, szépirásra és a többi keresk. tantárgyakra, német nyelvre.

Előkészít: összevont polgári iskolai vizsgákra.

Felvesz: nyilvános iskolát látogató tanulókat ismétlésre.

Elfogad: még 2-3 középiskolai tanuló teljes ellátásra.

Külön esti tanfolyamok.

Zongora tanítás!

Donát M. Károly

Szabadság-u. 5.

November 1-től kezdve:

Beöthy Ödön-utca 30!

IRODALOM

A „Vasárnapi Ujság“ okt. 25 iki száma tele van pompás kivitelű, érdekesnél érdekesebb képekkel a háborúról: az északi harctérről Balogh Rudolf kiküldött tudósító, a szerbiai harctérről egy sebesült magyar tiszt fölvételei, a németek harcaiból kitűnő eredeti fölvételeket stb. Képek mutatják be a legutóbbi két várostrom hőseit: Kuzmanek altábornagyot, Przemysl parancsnokát

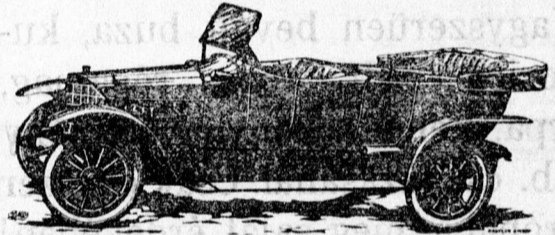
és Beseler német tábornokot, Antwerpen meghódítóját. Szépirodalmi olvasmányok: Lakatos László és Galsworthy regénye, cikk, a háboru kilátásairól stb. Egyéb közlemények: a német császár Moltke vezérkari főnökkel, az angol trónörökös katonaruhában s a rendes heti rovatok: Irodalom és művészet, Sakkjáték, Halálozás stb. A Vasárnapi Ujság előfizetési ára negyedévre 5 korona. Megrendelhető a „Vasárnapi Ujság“ kiadóhivatalában (Budapest, IV., Egyetem-utca 4.)

A szerkesztésért ideiglenesen felelős:
Dr. PAPP KÁROLY.

Eladó

Wertheim kassza, íróasztal, irat, könyvszekrény, hencser takaróval, egy finom háló szoba, egy kopirprés asztallal, 1 bőr garnitúra, 1 Singer varrógép

Nagy Sándor-u. 4.

HORVÁTH FERENCZ,

az „Emilia“ gőzmalom főgépésze, Nagyvárad.

Elvállalja felelősség mellett: **Közlőművek** (transmissiók), **szijkerékek** (mindenfélé kivitelben), **szállítócsigák** és mindenféle **malmi berendezések** készítését és javítását. **Örlo hengerek** esiszólását és rovátkolását. **Gőzgépek, lokomobilok, motorok, cséplőgépek** és ezek alkatrészeinek **javitását**, továbbá

automobil-javitásokat, gummiköpenyek és légtömleők javítását (vulkanizálását). Cim:

„Emilia“ malom Nagyvárad. Telefon 13.

MEGNYILT!

MEGNYILT!

Az
**új csipke, himzés,
harisnya áruház**
Rákóczi-ut 5. szám.

Mielőtt szükségleteit beszerezné, győződjön meg róla, mert ilyen olcsón még nem vásárolt. Különböző ujdonságok naponta érkeznek minden cikkben.

Tisztelettel

Friedmann Jenő

MEGNYILT!

MEGNYILT!

3 ellenség VARJÚ EGÉR ÜSZÖK

kártevésai ellen biztosan védekezhetik a földbirtokos, a külföldön 8 év óta bevált kitűnő védőszer

CORBIN

alkalmazásával. Kiváló eredmények, bizonyítványok! Nem befolyásolja a mag csirázását! Egyszerű alkalmazás! Olcsó! Nagyszerűen bevált buza, kukorica, zab, rozs, répamag, árpa, kender, konyhavetemény stb. csávázásánál. Csak egyszer próbálja meg saját érdekében!

Igen érdekes leírást, használati utasítást és árajánlatot ingyen küld: Dr. Keleti és Murányi vegyészeti gyára Ujpest, valamint a főelárusító:

**Freund Lajos,
Radó Sámuel és Tsa,
és ifj. Ulmann J. és fia
Nagyvárad.**

Cement, cementcsövek, fedéllemez, gipsz,

csatornázás

ismert jó minőségben.

Kondor Dezső

Nagyvárad, Nagypiacz-tér 1. sz.

Telefon 969. Telefon 969.

Uti takarók!

Pokrócok és ágy-felszerelések

legmegfelelőbb minőségben jutányos szabott árban

Weisz Kálmán
cégnél.

Nagypiac-tér. 10. Darvassy-ház.
Telefon: 905. sz. Villamos megálló.

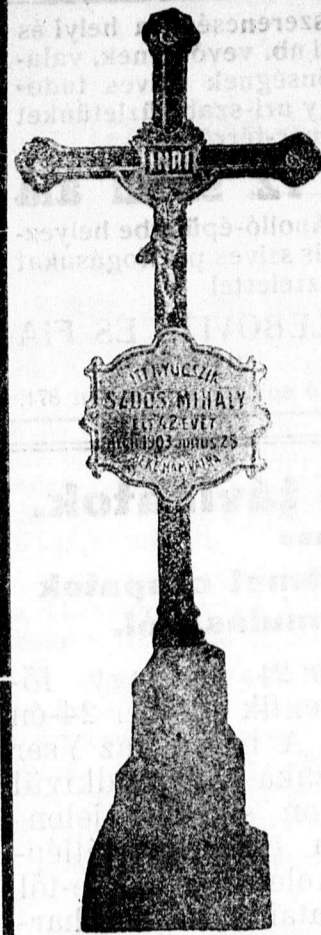
Uti takarók!

Van szerencsém Nagyvárad és vidéke nagyszerű közönségének szíves tudomására hozni, hogy Nagyváradon, Rákóczi-ut 19. sz. alatt a mai kor igényeinek megfelelő

műköszörüldét nyitottam.

Elvállalok mindennemű borotvák, kések, ollók, hajvágógépek, hűsítőgépek, ló- és juhnyírógépek javítását és köszörülését. Raktáron tartok mindennemű bel- és külföldi illatszerek, fej- és arcápoló piperezereket, mindennemű acél-árúkat, ugymint borotvát, ollót, hajnyírógépet, yukszemvágó, papír-, zseb- és tollkést, valamint az összes fodrászati cikkeket. A nagyszerű közönség szíves pártfogását kérve, vagyok kiváló tisztelettel

Koller Ágoston műköszörüs

Olcsó és szép sirkeresztek

cementalappal fejfák, sirtáblák domborura préselt betűkkel kaphatók

Maár Lajos és Testvére
lakatosoknál
Teleky-u. 45.

PAPI RUHÁK.

Tisztelettel értesitem a nagyságos és főtisztelendő papságot és a n. é. közönséget, hogy papi és civil ruha tökéletességét áttanulmányoztam Budapesten, hogy a nagyságos és főtisztelendő papságnak kényelme legyen nálam beszerezni a szükségletét. Vidéki megrendelőnek elég egy minta reverenda beküldés, esetleg hívásra személyesen kiutazom.

Alkalmra bármilyen szalon ruha kölcsön kapható.

Alázatos tisztelettel

VAJNOVSZKY KÁROLY

papi- és polgári szabó.

Szent János-utca 82. (Saját ház.)

ALAPITTATOTT 1898-BAN.

Kálvaria-utcán egy üres telek eladó.

XXXI-ik magyar királyi

jótekonyczélú államsorsjáték.

Ezen pénz-sorsjáték remélhető tiszta jövedelme közhasznú és jótekonyczélokra fog fordított. Ezen sorsjátéknak összesen 14885 nyereménye van, melyeknek összes értéke 475000 koronára rug készpénzben.

Főnyeremény 200.000 korona készpénzben.

Továbbá:

1 főnyer.	30.000 K. készp.	20 nyer. à 200 „	4.000 K. készp.
1 „	20.000 „ „	40 „ „ 150 „	6.000 „ „
1 „	10.000 „ „	100 „ „ 100 „	10.000 „ „
1 „	5.000 „ „	200 „ „ 50 „	10.000 „ „
5 nyer. à 1000 K. .	5.000 „ „	2500 „ „ 20 „	50.000 „ „
5 „ „ 500 „ .	2.500 „ „	12000 „ „ 10 „	120.000 „ „
10 „ „ 250 „ .	2.500 „ „		
		14885 nyer. összesen	475.000 K. készp.

Huzás visszavonhatatlanul 1914. évi december hó 9-én.

Egy sorsjegy ára 4 korona.

Sorsjegyek az összeg előzetes beküldése mellett a magyar kir. lottójövedéki igazgatóságtól Budapesten (Vámpalota) porómentesen küldetnek, ezenkívül kaphatók valamennyi posta-, adó-, vám- és sóhivatalnál, az összes vasúti állomásokon s a legtöbb dohánytözsdeben és váltó-üzletben Játéktervet kívánatra bárkinek ingyen és bérmentve küld

A magy. kir. Lottójövedéki igazgatóság.